

att Riksdagen beslutar nedsätta anslaget till Kongl. Hofstallets utfodring med 15,000 Rdr Rmt och, i anseende till statsverkets och de stora fosterländska behof som förefinnas, i underdånig skrifvelse anhålla, att Kongl. Maj:t nådigst täcktes tillse, om ej för framtiden första Hufvudtitelns anslag kunde nedsättas utöfver nu begärda.

Om remiss till Stats-Utskottet anhålles vördsamt.

Stockholm den 26 Januari 1871.

Jöns Pehrsson,
från Kronobergs Län.

N:r 36.

*Af Herr **Jöns Pehrsson:** Om grundskatternas aflösning.*

Frågan om likställighet i beskattningsväg i Sverige är ganska gammal. Den lidande delen af Sveriges jordbrukare hafva förgäfves ropat på rättvisa i den vägen; huru länge de ännu derpå måste vänta, synes ej vara möjligt beräkna. Man hoppas dock, att saken snarast möjligt behjertas af dem, som hafva fosterlandets väl för ögonen. Man hoppas, att äfven de, som nu hafva fördelarne på sin sida, skola gilla befogenheten af den klagan, som förspörjes, och vara medgörliga att afhjelpa den.

Skall ett kraftigt samhälle kunna uppstå, måste första vilkoret derfor vara «enighet»; skall enighet vinnas, måste rättvisa råda i allt, och isynnerhet i fråga om de utgifter, som samhället för sin tillvaro måste utgifva.

Att förhållandet för närvarande ej är sådant med den svenska jordens beskattning, är för alla bekant, likasom de mångfaldiga slagen af jordnaturer, alla mer eller mindre hårdt beskattade; och de invecklade och kostsamma kameral- och uppbördsverken äro ej den minsta olägenheten af det nämnda förhållandet.

Man har svårt fatta, att orättvisan fått så länge fortgå som skett. 19:e århundradets upplysning borde ej hafva ett så svårt brott på sig i det älskade Sverige. Alla försäkra sig vilja det rätta och goda; men sådant är en uppenbar osanning af alla dem, som nu ega företrädet, och ej sjelfva arbeta på lika delaktighet i beskattningsväg. Det kan aldrig blifva rättvisa att bibehålla en rättighet, som orättvist tillkommit.

När man känner tillkomsten af de fördelar, nära 1:del af Sveriges jord har i mer eller mindre mån mot de öfriga 3:delarna, och att fördelarna leda sitt ursprung från den råa hedendomen, tills Magnus Ladulås genom lag stiftade frälset, för hvars fördelar krigstjenst skulle utgöras.

Under tidernas lopp hafva åtskilliga författningar om frälsejorden utkommit och en mängd godtyckliga förläningar. En del deraf tillrättaförde Carl den elftes reduktion, men som måhända icke alltid förmådde träffa det rätta. Samma konungs indelningsverk vidhåller dock rusttjenstskyldigheten för någon del af den skattefria jorden, hvilket besvär den äfven i långliga tider varit fri för, oakadt skattejorden måst i allo betala sina dryga afgifter.

Ingen lärer vara fräck nog förneka grundskatternas olagliga och orättvisa tillkomst vid de tillfällena, de tid efter annan pålagts, endast för tillfälliga behof, och det enda kardinalskäl man har att anföra emot dess afskaffande skulle vara, att en skänk vederfores nuvarande egare af skattejorden. Om någon sanning finnes häri, förbleknar den mot den stora sanningen, att hvad som med orätt tillkommit aldrig kan blifva rätt att bibehålla, och aldraminst i det stora samhället staten. De, som köpt eller på annat sätt kommit i besittning af skattejorden, hafva, på samma gång de, tills ändring kan ske, åtagit sig vidlådande utgifter, fått rättighet till befrielse från en orättvisa, och man måste noga märka, att de ingalunda yrka blifva skattefria för sin jord, utan endast fordra få ett rättvist beskattningssystem infördt, som ostridigt blir efter bevillning, efter värdet, om taxeringarne samvetsgrannt och rättvist uträttas, och om ett eller annat år det rätta värdet ej träffas, kan snar rättelse ske då taxeringen hvarje år verkställles.

För att visa huru lätt saken kan genomföras och huru rättvist och billigt det låte sig göra, tog jag mig friheten förlidet år visa några beräkningar uti motionen N:r 254, som jag här tager mig friheten införa åter.

Förslagen att aflösa grundskatten, som beräknas till i rundt tal 6,800,000 Rdr, vare sig 16½ gånger, som gjorde öfver 113½ million Rdr, eller dubbla skatten 12 år, äro tankar som äro rent af overkställbara. Förslaget att det som öfverstiger ½ procent skulle efterskänkas och ½ procent kvarstå af taxeringsvärdet i alla tider, skulle verka derhän, att, med samma olägenheter,

i alla fall en lika stor orättvisa kvarstode. Om man antager 1865 års taxeringsvärde, 2,247,925,070 Rdr, $\frac{1}{2}$ procent häraf utgör 11,239,624 Rdr, således om all egendom lika beskattades, skulle den kvarblifna $\frac{1}{2}$ procenten gifva mera inkomst än både grundräntor och den nu utgående bevillningen, hvaruti inbegripes bevillningen för arbete och kapital, således om staten afskrefve alla räntor och lade behöflig inkomst på bevillningen, och 1865 års taxeringsvärde antoges såsom normalt, skulle $\frac{1}{2}$ procent bevillning utgöra 7,493,083 Rdr mer än alla räntorna. Vore det farligt att ingå på en sådan afgift? Jag tror det icke, då så mycken reda och jemlikhet vunnas.

Återstår att se om fara för staten kan uppstå. Man säger staten förderfvar sitt kapital och sedan har ingenting till sina utgifter. Är då icke statens fordran lika utmätningsgild, om den utgår i form af grundränta eller i form af bevillning; har icke staten i båda fallen full förmånsrätt uti svenska jorden? Fastställa icke Konung och Riksdag gemensamt statens utgifter? Grundlagen försäkrar att den bevillning, som en gång blir åtagen, gäller intill dess ny bevillningsstadga blir antagen. Statens risk är alltså ingen.

Utur rättvisans synpunkt finnes intet skäl att betala aflösning, om ock det folk, som bär bördorna, är villigt och förmår någon kort tid öka dem. En annan omständighet, som sedan sista riksdag tillkommit, att vårt nationalförsvar utan tvifvel måste blifva kraftigare än som kan åstadkommas genom indelningsverkets bibehållande, som, huru svårt det än blir, säkerligen måste så successivt på 10 à 15 år upphöra, och då man påstått att grundräntan och tionden skulle hafva sammanhang med indelningsverket, och detta samtidigt bör försvinna eller aflösas, har jag tänkt mig den möjligheten, att i lika många år som indelningsverket blir bestämdt att försvinna på, uti lika många år skulle grundskattejordens innehafvare betala en aflösning af 10 à 15 procent årligen. Om man antager, att, efter omföring af tiondepersedlar i enlighet med Kongl. Förordningen den 23 Juli 1869, grundskatterna uppgå till i rundt tal årligen Rdr 6,000,000, blir 10 procent årligen 600,000 Rdr Rmt; antager man dem till detta år beräknade inkomster

Räntor	Rdr 4,490,000: —
Tionde	” 1,582,800: —
Rusthållsregementenas häst-vakans-spanmål	” 294,367: 50.
	Rmt Rdr 6,367,167: 50.

utgör 10 procent häraf 637,716: 75 öre.

Om man nu har för afsigt att vara rättvis och att möjliggöra ett kraftigt nationalförsvar, så finnes den enkla utvägen att avsluta grndskatternas upphörande redan med innevarande år samt lägga

en lika stor motsvarande inkomst för nästa år på bevillningen, som ehuru taxeringsvärden äro föränderliga, icke om lika afgift pålades all fast egendom efter värde, afgiften ej kunde öfverstiga $\frac{1}{2}$ procent, för att få en lika så stor inkomst som såväl nu utgående grundskatter, som bevillningen. Om förökad bevillning erfordras för utomordentliga behof, blir åter en annan fråga.

Då man i allmänhet vet, att samma skattejord, som är hårdast beskattad af grundskatten, äfven drager tyngsta bördan af indelningsverket, och om sammans innehafvare skola kunna uthärda den utan tvifvel behöfliga utsträckta värneplikten, så erfordras öfriga ojemna skattebördors utjemnande, och detta vinnes på af mig föreslagna sätt.

Vidare antages, att äfven rote-, rust- och båtsmanshället vill erbjuda någon billig aflösning, genom årliga vakansafgifters betalande, vare sig så snart nummer blifva vakanta eller för alla nummer under viss tid. Skall detta kunna utgöras, är så mycket nödigare att lägga grundskatten på bevillningen.

Utaf en eller båda dessa aflösningsåtgärder uppstår årligen en förökad inkomst för staten, väl behöflig för utgifter till vår sjelfständighets bevarande, såsom inköp af dugliga vapen m. m., utan att på samma gång någon med skäl bör kunna klaga öfver bevillningen, som stannar inom $\frac{1}{2}$ à $\frac{1}{4}$ procent. Större farhågor kan man hafva för att skattejordens innehafvare samt rust- och rotehållarne få svårt att utgöra sina förbindelser, som då komma att vara $\frac{1}{2}$ à $\frac{1}{4}$ procents bevillning utaf taxeringsvärdet och deltagande i landets försvar lika med alla andra.

Dessutom i vissa år föreslagna 10 à 15 procents aflösning för grundskatterna och viss billig rotevakansafgift i vissa år för indelningsverkets försvinnande blifva de kostnader, dessa jordinnehafvare få i vissa år vidkännas utöfver andra jordegare och medborgare.

Jag väntar mig den invändningen, att mitt förslag strider emot grundlagen, men så kan omöjligen förhållandet vara. 57 § Regeringsformen stadgar, att svenska folkets urgamlarätt att sig sjelf beskatta utöfvas af Riksdagen allena, och blir Riksdagen en majoritet för att afskaffa grundskatter och fylla bebovet efter denna grund, är sådant fullt förenligt med grundlagen.

Utaf Statsrådsprotokollerna till innevarande Riksdag inhemtas, att Regeringen rörande tackjernstionde gör ett till hufvudgrund lika beskaffadt förslag om tionde-tackjerns-inkomsttitelns afskaffande och utan aflösning, det vill säga utan äldre skyldigheters fullgörande, och häraf hemtar jag öfvertygelse att detta mitt förslag hvilat på lika rättsgrund som Regeringens om tackjernstiondens upphörande.

För att på bevillningen år 1872 infå motsvarande inkomstsomma, som beräknade ränta och tionde, debiteras detta gemensamt med 1871 års bevillning för fast egendom på landet eller i stad lika för alla och efter taxeringsvärdet, för att år 1872 utgå.

Om så erfordras torde frågan slutligen böra behandlas af sammanfatt Stats- och Bevillnings-Utskott.

Det blir ganska lätt, sedan grundskatterna blifva omförda i penningar, att för hvarje egare särskildt debitera aflösningsprocenten i sammanhang, men i särskild kolumn med bevillningen.

Jag håller icke fast vid den af mig förslagsvis upptagna aflösningsprocenten; om någon rättvisare eller bättre finnes, vill jag gerna den biträda.

Aflösningen måste göras obligatoriskt tvungen, ty något annat förer icke till målet, och Riksdagens rätt dertill måste vara oomtvistad, då den kan höja och sänka andra utgifter och inkomster, och då den rör vederfares någon lindring och rättvisa, finnes ej skäl till klagan öfver ett sådant tvång.

Jag anser mig böra särskildt anföra, att min mening är, att grundskattesumman endast skall träffa den bevillning, som utgår af fast egendom, lika för både stads- och landegendom, vare sig i mantal satt jord eller annan fastighet, med ett ord sagdt, allt som beskattas såsom fast egendom. Derigenom få jordbruksfastigheterna i förhållande till stads-egendomar, fabriker m. m. en betydligt ökad utgift, men jag anser detta vara det enda rätta och möjliga. Deraf följer att bevillningen för *lön, inkomst, kapital* eller *arbete*, som redan nu utgår med en procent, ej förökas genom grundskattens läggande lika på all fastighet.

Jag hoppas att det Utskott, som får detta ofullständiga förslag till behandling, egnar den viktiga frågan en sorgfällig och opartisk behandling, oafsedt hvarifrån eller af hvem förslaget blifvit väckt.

På grund af detta anförande yrkas:

- 1:o) att Riksdagen beslutar, att grundskatten, af hvad slag som helst, skall med 1871 års slut upphöra att utgå, och att ur Riksstatens ordinarie inkomster för år 1872 och framgent utgår det belopp, 6,367,167 Rdr 50 öre Rmt, hvartill *räntan, tionden* och *kavalleri-vakans-spanmålen* är beräknad i Kongl. Maj:ts nådiga Proposition till innevarande Riksdag.
- 2:o) Att en motsvarande summa beslutas skola utgå efter bevillningen och påføres endast fast egendom efter 2:dra artikeln Bevillningsförordningen och efter taxeringsvärdet lika för alla såväl jordbruks- som icke jordbruks-, stads- och fabrikslägenheter på landet eller i stad.

3:o)

- 3:o) För den lindring en del af jorden erhöile enligt föregående förslag skulle den, som utgjort några slags grundskatter under viss tid år, med en viss procent af grundskattebeloppet aflösa samma, och föreslår jag detta till 10 à 15 procent uti 10 à 15 års tid, och att denna aflösningssumma må i främsta rummet användas till ett kraftigt nationalförsvar.
- 4:o) Att med görligaste ändras och förenklas debiterings- och upp-
bördsverken till enkelhet och kostnads besparande, och förberedes så, att endast tvänne jordnaturer i en framtid böra nämnas; all af enskilda egande jord blir frälsejord och all statens (kronans) egendom kronojord, och att detta såsom en beskattnings- och titelfråga ej det ringaste inverkar på eganderättsfrågan.
- Om remiss till Stats-Utskottet anhålles vördsamt.

Stockholm den 26 Januari 1871.

Jöns Pehrsson,
från Kronobergs län.

N:o 37.

Af Herr **O. B. Olsson:** Om att Konstitutions-Utskottet måtte afgifva förslag till ändringar i grundlagarne, åsyftande att upphäfva Konungens rätt att utan Riksdagens medgifvande förklara krig.

Då statsmakterna i Sverige uti Regeringsformens 13 § tillerkänt Konungen rättighet att utan Riksdagens hörande och utan ens Statsrådets medgifvande eller tillstyrkande »börja krig eller sluta fred», hafva de tydligen tänkt sig Konungen icke blott såsom rikets förste embetsman och

Bih. till Riksd. Prot. 1871. 1 Saml. 2 Afd. 2 Band. 5 Häft.